

Vika Potočnik

Velikokrat sem se porezala, a ne izkravavela

KO SEM PRIŠLA V NJENE PROSTORE V **PIONIRSKEM DOMU**, KJER JE ŽE DESET LET DIREKTORICA, SE JE POGOVARJALA PO TELEFONU. OPAZILA ME JE, SE MI ŠIROKO NASMEHNILA IN ME POBOŽALA PO RAMI. ZAKLJUČILA JE POGOVOR IN ME POVABILO NAPREJ. KAR OBJELI SVA SE. TAKO NARAVNO JE BILO. SEDLA SEM JI NASPROTI, ŽENSKI, KI JE ŽUPANOVALA LJUBLJANI, POLITIČARKI S SOCIALNO NOTO, BOLNICI Z RAKOM, KI JE ZA LAS UŠLA SMRTI, IN ŽENSKI, KI NOSI S SEBOJ PRETRESLJIVE OSEBNE ZGODBE. POGOVOR SVA TAKO ZAČELI S SOLZAMI. VIKA MI JE Povedala, kako ji je v naročju umrla mama, in jaz sem se skoraj zlomila zraven, saj je zelo bolna tudi moja mami. Potem je samo steklo. Solze in pogovor. Čuječa in razsodna **VIKA POTOČNIK** JE DOŽIVELA IN PREŽIVELA TOLIKO VSEGA, DA BESEDE KAR VREJO IZ NJE IN DAJEJO UTEHO MNOGIM. DAJEJO VEDETI, DA V STISKI NISO SAMI.

Ta pogovor sva začeli zelo osebno. A ne, čisto drugače se je pogovarjati z nekom, ki je doživel isto kot ti. Kar odleže, ko nekdo naglas pove tvoje misli.

Enako je z intervjuji. Pogosto nudijo uteho bralcem.

Skozi takšen pogovor pokažemo svoj odnos, dajemo sporočilo. Zdi se mi, da lahko tako velikokrat pomagamo ljudem. Ker mislijo, da so sami v svoji nesreči, na neki čudni poti ali pa tudi v sreči, in če vedo, da smo mi to vse dali skozi in so reflektorji močno bleščali na nas, pa so čez

noč ugasnili in smo morali po temi priti nazaj na neko pot, jim je to lahko v podporo. Se mi zdi, da vedno, ko dajem intervju, vidim žensko, ki bo to prebiral, in če ji bo intervju dal kanček moči in kanček upanja in zaupanja v sebe, bom zadovoljna. Ne samo po podatkih, tudi sama vidim, kako velika je pri nas odvisnost od pomirjeval, kako velika odvisnost od drugih substanc, koliko izgorelosti je zdaj. Zdi se, da je zelo jasno in glasno treba govoriti, kje so meje dostojanstva človeka, do katerega si dovolimo.

In kaj je pri tem najbolj pomembno?

Da znaš ohraniti kritično distanco do sebe, se neprestano preverjati in tudi ustaviti v smislu "tukaj, čez to mejo si jaz ne dovolim". Ni lahko, to so poti in to so iskanja. Jaz sem zamenjala veliko

vlog, veliko služb, in prvo in najpomembnejše je, da si sam močan. Ko se srečaš z drugačnimi ljudmi, z drugačnimi pogledi na svet, z drugačnimi svetovnimi nazori ali z boleznijo, je pomembno, da znaš sam to predelati in ljudem stati ob strani. To je moja empatija, moja socialna senzibilnost, moj odnos do kulture, ki sta mi jo starša položila v zibelko, to je bogastvo, ki me spremlja v življenju.

Kdo je vam pomagal, vam bil v oporo med najtežjimi preizkušnjami v življenju?

Imam en krog, razpršene prijatelje, seveda pa je bila na prvem mestu moja hčerka, ki je razumela, ko sem vodila to mesto, tudi takrat, ko se je morala sama srečati s krutim rumenim tiskom, ko so raztrgali njo namesto mene, ker so vedeli, da je to zame najbolj občutljiva točka. Pa do tega, ko

Besedilo: ALENKA KESAR
Foto: MIRAN JURŠIČ

**Skupaj sva delala
z gospodom
Drnovškom, skupaj
prebila veliko lepih
uric, imela krasne
debate in zanj lahko
povem, da je tudi s
šepetom preglasil
vpijajoče množice.**

Ostanem v nekem kotu ali na sprehodu, na svojih energetskih točkah, takrat se ustavim, premislim, vprašam vsako celico svojega telesa, ali bo z mano, ali se bova prepirali ali bo ostala z mano.

sem zbolela. Seveda so bili tukaj moji najbližji, moji bratje in sestre, prijateljice iz študentskih domov. Je pa res, da se ne izpovem, dokler sama ne predelam stvari. Hočem biti prepričana, da bom zmogla in da zmorem. Bodisi da grem v Beograd, bodisi da grem na župansko mesto, bodisi takrat, ko sem se srečala s kruto resnico, da sem zbolela.

Kako vam to uspe?

Ostanem v nekem kotu ali na sprehodu, na svojih energetskih točkah. Takrat se ustavim, premislim, vprašam vsako celico svojega telesa, ali bo z mano, ali se bova prepirali ali bo ostala z mano. Najbolj se mi je zdelo takrat, ko sem se morala na hitro odločiti, kako se bom obnašala ob bolezni, ali pa ob smrti mame in očeta, o čemer sem vam ob vašem prihodu pripovedovala. Takrat sem se vprašala, ali sem od njiju dobila dovolj močna sporočila, da jima bom vsak dan hvaležna in jima rekla: "Poglejta, dala sta mi neizmerno moč in popotnico, in čeprav vem, da sem prestopila kakšne vajine želje, to, da sem stopila v politiko gotovo, a vem, da lahko polagam račune pred sabo in pred njima, in vem, da je marsikdo srečen zaradi mojega dela."

Očitno ste bili zelo povezani z mamo in očetom.

Tam sem spoznala vse, ne samo lepih stvari, tudi srečanje z alkoholizmom, tudi srečanje z okoljem, ki nas ni razumelo, ker smo bili drugačni. Res pa je, da smo vsak od bratov in sester zelo različno doživljali družino. Nekdo vidi samo travmo, jaz pa sem vse negativno odpisala in sem vzela le tisto, kar me je krepilo. Moj oče me je prigovarjal k branju, ko nas je mama, ko smo bili majhni, oblačila, smo imeli prižgan radio in poslušali Ježka in njegove modrosti, čeprav smo živeli v vaškem okolju, smo poslušali klasiko. Nikoli nista povedala stavka do konca, tisto piko sta pustila, da jo postavimo in premikamo mi. In zato tudi jaz svoji hčerki ne postavljam pike. Ni konca, raziskuj,

poižveduj! Pa na žlahten način ji pripovedujem, da ta svet ni samo okrogel, ampak da ima tudi ostre konice, na katerih se lahko zelo poreže. Na mojem življenju je videla, da sem se velikokrat porezala, a ne izkravovala.

Kaj vas je vlekel v politiko?

Že to življenje na vasi, ta revščina, ki je bila okrog nas, ti otroci, ki so delali pri velikih kmetih, na drugih strani pa to zavetje pri nas doma. Znameniti stavek mame in očeta je bil: "Vse vam lahko ukradejo, samo znanja ne." In ta predanost mojih staršev ... Moj oče je na primer pripeljal domov otroke, ki so delali pri velikih kmetih in niso imeli velikih potencialov za učenje, da so se pri nas učili, da se je z njimi pogovarjal, da jim je nekoliko odvzel to trpljenje.

Kam ste hodili v šolo?

Končala sem srednjo zdravstveno šolo v Mariboru, kjer sem se srečala z življenjem in smrtjo, srečala sem se z močno hierarhijo zdravnikov, ta model me je močno razjezil. Zdravstveni sistem si predstavljam kot izjemno discipliniran in kompleksen sistem, kjer bi vsi zaposleni morali biti sinhroni in v službi zdravnika. Ta krona, ki so jo nosili zdravniki, tudi ob napakah, ki so se zgodile, o tem se ni smelo govoriti. Danes vidimo, kakšne probleme ima zdravstvo, ko se odkrivajo te napake in ko se maje zdravniška krona, kar gre seveda škodi bolnikom.

Se je že takrat izkazalo, da imate v sebi željo po spremembah, po izboljšavah?

To me je že takrat pognalo, da sem protestirala, da kdaj nismo pisale kakšnega kolokvija, ker smo bile preobremenjene. Delale smo od 6. do 11. ure dopoldne, potem smo imele predavanja, jaz sem morala tudi čistiti v stanovanju, kjer sem živela. Vse to življenje me ni zlomilo, ampak me je pognalo naprej. Tako sem prišla študirat v

Ljubljano specialno pedagogiko in pedagogiko in ena od mojih prvih akcij je bila legalizacija študentskih družin. Zdelo se mi je nepojmljivo, da študenti niso smeli imeti pri sebi otrok in da jih niso sprejemali v vrtce. To je bil moj prvi uspeh velikega vstopa v politiko.

Kdaj je bilo to?

To so bila 70. leta, še polna študentskih nemirov, bitke za enakopraven socialno-ekonomski položaj, da bi tudi mi, ki smo prihajali iz socialno šibkejših okolij, imeli možnost študirati, in da so štipendije v takšni vrednosti, da lahko pokrijejo osnovne stroške. In potem sem kmalu prevzela komisijo za štipendije in takrat je imelo več kot 70 odstotkov študentov štipendijo. Začela sem delati v študentski organizaciji, na mestni in republiški konferenci mladine na vseh nivojih, in kot velik uspeh si štejem, da smo z argumenti dosegli ukinitvev usmerjenega izobraževanja.

Potem vas je pot odpeljala v Beograd. Spomnim se vas, ko ste bili tam delegatka, tako mirno in artikulirano ste vedno nastopali.

Ja, tam so mislili, da se bom ustrašila in utihnila, seveda pa sem takoj začela akcijo glasovanja proti Markoviču, se začela ukvarjati z vojsko in razbijati največje tabu teme v takratni Jugoslaviji. Skupaj sva delala z gospodom Drnovškom, skupaj prebila veliko lepih uric, imela krasne debate. Zanj lahko povem, da je tudi s šepetom preglasil vpijajoče množice. Po Beogradu sem bila še v prvem slovenskem parlamentu in vodila Zvezo prijateljev mladine, dali smo ji nov zagon. Po koncu mandata 1996 pa sem se za nekaj časa umaknila iz politike.

Kaj vas je napolnilo k županski funkciji?

Ta črv, ki se je v meni vzpodbudil, ko sem imela pet let in me je mami pripeljala v Ljubljano, kjer smo imeli sorodnike in smo šli na Nebotičnik, kjer sem želela ujeti oblake in sva jih poleteti. (smeh)

In Ljubljana je ostala mesto, kjer sem čutila, da mi bo dala veliko, da je to mesto, ki mi bo dalo krila, znanja, zavetje in možnosti in priložnosti, da živim v njem in da mu še nekaj dam. In tako sem se podala v županske volitve. Takrat so bile to nadomestne volitve, ker je gospod Rupel odstopil, in sem šla na stranko in rekla, da bom kandidirala.

In zmagala.

Tako je, v drugem krogu volitev sem zmagala. Volitve so posebna zgodba, poseben stres, zanje potrebuješ posebno kondicijo.

Ste danes zadovoljni s svojim delom županje?

Ponosna sem na svoj mandat. Takrat smo med Ljubljančane poslali vprašalnike in na podlagi njihovih odgovorov naredili volilni program. V kratkem času smo naredili ogromno. Ljubljana je imela takrat veliko problemov. Predvsem pa naj Ljubljančane spominja name veliko več kot le vzpenjača.

Kaj ste delali po tem, ko ste izgubili vnovične volitve za županjo?

Nikjer nisem dobila službe, grda kampanja zoper mene je trajala kar sedem let in je bila zame najhujša politična preizkušnja. To je bila afera banke SIB in nisem imela možnosti odgovarjati, resnica v medijih je bila samo ena. Tudi če bi se zoperstavljala, se mi je zdelo, da nisem dovolj močna. Ne spomnim se, da bi proti komu bila tako močna kampanja, morda je bila proti Bratuškovi takšna. Moja je trajala 7 do 8 let in se je na srečo končala na sodišču, z vsemi argumenti. Ker nisem dobila službe, sem se obrnila na ustanovo SKUPAJ, ki se je ukvarjala s psihosocialno pomočjo travmatiziranim otrokom na vojnih področjih, in z njimi prepotovala ves svet. Tam se videla vso grozo vojne ... In se vrnila v moj **Pionirski dom**, organizacijo z izjemno tradicijo, z izjemnimi zgodbami. Danes sem presrečna, da s krasnim kolektivom omogočamo, da nas obiskuje kar 1200 otrok. Dobil smo evropski projekt in smo njegovi nosilci, kar pomeni, da nas je tujina priznala. Na žalost tega ne doživljamo v Sloveniji, ampak mar mi je, vsak nasmeš otroka šteje. To je hiša, kjer je dovoljeno risati čez črto in kjer je dovoljeno igrati brez not.

Vmes ste zboleli za rakom.

Res je.

Koliko let je minilo, odkar ste zboleli?

Ne štejem. (se zasmeje) Štiri? A veste, da ne vem. Ne, v peto leto leto gre.

Kako to, da ne štejete let od boleznijo? Običajno bolniki to natančno vedo.

Ker sem to bolezen vzela, še preden je prišla. Po vsem tem, kar sem vam povedala, sem čutila, da z mojim telesom nekaj ni v redu. Najprej sem to začutila na področju koncentracije in pri oblikovanju misli, zmeraj bolj mi je telo govorilo: "Ukvarjaj se z mano, ukvarjaj se z mano." Kar pol leta je minilo do postavitve diagnoze. Ko pa sem nato v postojnski bolnišnici izvedela za diagnozo, sem vsako misel,

Nikjer nisem dobila službe, grda kampanja zoper mene je trajala kar sedem let in je bila zame najhujša politična preizkušnja.

vsak nagib v sebi osredotočala v eno samo misel: "Jaz še hočem živeti, jaz sem še polna življenja v sebi, jaz bom to zmogla in mogla. In ko pride Ana (hčerka, op. av.), ki je takrat ni bilo doma, ji takoj povem, da bom to zmogla, da bom zmagala."

Je bilo hudo?

Nisem vedela, da bo kemoterapija tako močna. Ko sem prejerala kemoterapijo, res je bila hudičeva, sem vsaki kapljici, ki je stekla v moje telo, rekla, naj bo močna, naj zažge vse, kar je treba ... Tistih osem ur, ko sem dobivala kemoterapijo, sem potovala po svojem telesu in spodbujala vsako kapljico, naj uniči črne celice, da bolezen premagam. In ves čas sem verjela, da bom premagala raka, da bom zmagala. Tudi moja Ana je verjela v to. Na začetku boleznijo sva se dogovorili, da bova na primer postrigli moje lase, preden bodo sami začeli izpadati.

Pa sta res?

Res. (smeh) To je lepa zgodba. Nekega večera sem šla na razstavo mojega velikega prijatelja Petra Božiča in so mi prijatelji cel večer pobirali lase z obleke. Še sama sem si šla skozi lase in mi je v

rokah ostal šop. Sem prišla domov, to povedala Ani, ki je rekla: "A bova, mami?" Sem ji rekla, da bova jutri, pa je odgovorila: "A se nisva tako zmenili?" Nič, imela je prav. Slekla sem se in šla v banjo, Ana pa je vzela strojček za dlake in me začela briti. Ker strojček ni bil primeren za britje lase, se je zamašil. Tako sva ostali s polovico nepobrite glave in se začeli smejeti. Na srečo se je Ana naučila uporabljati škarje, ko je bila pri lutkah, zato me je postrigla na ježka. Prav lepo me je postrigla. Pomembno pa je bilo, da sva bili midve. Ana je v tem videla svoj delež pomoči.

Se je pa skoraj usodno zapletlo?

Ja, zapletlo se je po zadnji kemoterapiji, ko sem se počutila slabo. Običajno sva šli z Ano v trgovino po hrano za vikend, takrat pa se nisem dobro počutila. Potem ko v soboto nisem mogla vstati, smo poklicali zdravnika. Rekel je, da je to reakcija na kemoterapijo. To je trajalo do srede. Jaz sem bruhala kar naprej, tudi blato sem bruhala in izgubljala zavest. Ana je morala odpotovati v Amsterdam. Bila sem tako slaba. Rešilca mi niso hoteli poslati, zato me je prijateljica naložila v taksi in me odpeljala v bolnišnico. Tam pa panika. Ana mi je povedala, da jo je zdravnik poklical in ji rekel, naj se počasi vrne domov. Bila sem v septični komi in so se bali, da bom umrla. Šlo je za zaplet črevesja in zategnitve. Potem je bila bitka s časom, ali bodo antibiotiki prišli ali ne. (postane) In antibiotiki so prišli. (nasmeh)

Se od takrat česa spomnite?

Do torke se še spomnim, da so mi dajali tablete, me bodrili, naj pijem, govorila sem, saj bom, to so stranski učinki kemoterapije, v redu bom. Sem pa opazila, da prihajajo vedno bolj panični k meni. Veliko sem bruhala, okoli mene so bili šumi, bil je neznošen vonj. Ne spomnim se, kdaj je Ana šla. Spomnim pa se, da je prišla gospa mama Vera (moja sosedka, ki ji tako rečem) in je rekla, oblekli se bova. Spomnim se taksija, prijateljica me je vprašala, ali bom zdržala. Spomnim se še, da smo se peljali mimo Cukrarne, in ničesar več.

Kdaj ste se spet zavedli?

Ko sem se zavedla, da sem še živa, sem slišala aparature okoli sebe. Poskušala sem vstati iz postelje, ko sem zagledala čevlje, moške čevlje. In kakor sem lahko šla z očmi po telesu gor, bolj sem videla, da je bil gospod župan. Za to mu hvala. Sva se objela, sem rekla, da bom zmagala. Če bo ta zgodba koga opogumila, sem vesela.

Bi rekli, da ste zadovoljni z življenjem, ki ga živite?

Sem, sem. Pa pustimo, da bi rada še svet spremenila. (smeh). Ko gledam to afnoguncaštvo od politike, te nore ukrepe, me jezi, a jaz vem, da sem zmogla in mogla tisto, kar sem. Včasih mislim, da sem dober mediator, mislim, da je Slovenija močan mediator v tej balkanski krizi. Ampak o tem ne razmišljam v službi, ampak takrat, ko pridem domov. (smeh) Tu, v **Pionirskem domu** razmišljam o tem, kako bi vsakemu otroku, vsaki sodelavki rada dala krila.